અહાદીસે નબવી (સલ્લલ્લાહો અલૈહિ વસલ્લમ)
કી રોશનીમેં

ફીતનોં કી બરસાત

ઔર

ઈસ સે બચાવ

કિતાબ મીલને કા પતા :
અહલે હદીસ મસ્જીદ
લુહાર શેરી, સગરામપૂરા, સુરત
જુન-૨૦૧૦

Fitnon Ki Barsat
or Usse Bachav

بسم الله الرحمن الرحيم

ફિતના અરબી કા લફ્ઝ હૈ ઔર લુગત (શબ્દકોશ) મેં ઈસકા માઅના સોને કો આગ પર તપા કર દેખા જાયે કિ વહ ખરા હૈ યા ખોટા ચૂંકિ ઈસ કામ કા મકસદ સોને કી જાંચ હોતા હૈ ઈસલીયે હર આઝમાઈશ કો ફિતના કહ દિયા જાતા હૈ, જબ કોઈ બુરા કામ ઝમાને કા ફૈશન બન જાયે તો વહ ભી એક ફિતના હૈ કયોકિ યે ઈંસાન કી આઝમાઈશ કા મૌકા હૈ કિ વોહ ફૈશન કે આગે હથિયાર ડાલતા હૈ યા ઉસ બુરાઈ સે અપને આપકો મહફુઝ રખતા હૈ. જબ કોઈ ગલત સોચ (વિચાર,) નઝર કા ધોખા દલીલો કા મુલમ્મા ચઢાકર સમાજ મે ફૈલતી હૈ તો વહભી એક ફિતના હૈ ઈસલીયે કિ ઈસમે ઈંસાન કી બડી આઝમાઈશ હૈ તો વહ ઈસસે ઘભરાકર સચ કો છોડ બૈઠતા હૈ યા ગુમરાહી કી તહ તક પહુંચકર ઉસકા મુકાબલા કરતા હૈ. જબ મુસલમાનોં મેં રંગો-નસ્લ કી બુનિયાદ પર આપસ મેં ખૂન ખરાબા શુરુ હો જાયે તો યે ભી જબરદસ્ત ફિતના હૈ. ઈસ આઝમાઈશ કી ઘડી મેં ઉસ ઈંસાન કો ચાહિયે કિ વોહ અપની નસ્લ, અપની ઝુબાન બોલનેવાલો ઔર અપને સંબંધી કા સાથ દે યા હક કો મઝબૂતી સે થામકર અપને

સહી રાસ્તે પર ડટા રહે. જબ મુસલમાનો કે કિસી ભી દો ગિરોહ મેં ઈખ્તિલાફ (વિરોધ) હો ઔર લડાઈ ઝગડે કી નૌબત આ જાયે ઔર મામલા ઈતના સંગીન હો જાયે કિ હક વ નાહક કા પતા ચલના મુશ્કિલ હો જાયે તો યે સબસે બડા ફિતના હૈ જિસે કુછ હદીસો મેં અંધે બહરે ફિતનો કા હવાલા દિયા ગયા હૈ. કયોકિ યહાં ઈંસાનકી આઝમાઈશ યે હૈ કિ યા તો વોહ કિસી એક પક્ષ કા સાથ દેકર ખુદ ભી ઉસ અંધે બહરે ફિતને કા ભાગ બન જાતા હૈ યા ઉસ ફિતને કે હલ હોને યા કરને કી કોશિશ કરતા હૈ. પ્યારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ ને ફિતને કી ઉન સભી કિસ્મો કે હાલાત બહુત ખોલ ખોલ કર બયાન ફરમા દિયે હૈ ઔર યે ભી બતા દિયા કિ ઈન હાલાત મેં એક મુસલમાન કો કયા કરના ચાહિયે. ઈન હદીસો સે પતા ચલતા હૈ કિ આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ ને બાર બાર મુસલમાનોં કો ઉનસે આગાહ (સચેત) કિયા ઔર યહાં તક કહા કિ મેરી આંખે દેખ રહી હૈ ફિતને તુમ્હારો ઘરોં મે ઈસ તરહ આ-આ ગિરેંગે જૈસે બરસાત કી બૂંદે.

(સહી બુખારી, કિતાબ-ફિત્ન-૪)

ઔર હાલાત (ઘટના) યે હૈ કિ પ્યારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ ને મુખ્તાલિફ ફિતનો કે જો આમ હાલાત હદીસોં મેં બયાન

ફરમાયે હૈ ઉનમેં સે બહુત સે એસે હૈ કિ ઉનકો પઢને સે એસા લગતા હૈ કિ જૈસે આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ આજ કે માહૌલ કો જૈસે આંખો સે દેખકર ઉસકી તસ્વીર ખીંચ રહે હોં. આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ ને ફિતનો કે બારે મે બતાયા હૈ કિ :-

-ઝમાના જલ્દી-જલ્દી ગુઝરેગા (યાની બડે-બડે ઈન્કલાબાત તેજી સે આયેંગે).

-નેક અમલ કી કમી હો જાયેગી.

-દીન (ધર્મ) મેં ના સમજી-કમ અકલી(અનુભવ હિનતા) ફૈલ જાયેગી ઔર દીન કા સહીહ ઈલ્મ ઉઠ જાયેગા.

-દુનિયા ઔર પૈસે કી મુહબ્બત આમ હો જાયેગી .

-કત્લ વ લુટમાર કા બાઝાર ગર્મ હોગા

(બુખારી ફિત્ન-૫)

ખુદ કાતિલ કો પતા નહી હોગા કિ કિયું કત્લ કર રહા હૈ. ન મકતૂલ કો પતા હોગા કિ વહ કિયું કત્લ કિયા ગયા. (સહી મુસ્લિમ ૮-૨૯)

-શરાબ કો શર્બત કેહકર હલાલ કહા જાયેગા.

-સૂદ કો તિજારત કેહકર હલાલ કહા જાયેગા.

-ઝકાત કો તિજારત બના લિયા જાયેગા.

-ઔલાદ (કિ ખ્વાહિશ કે બજાય ઉસ) સે નફરત હોગી ઔર બરસાત સે ઠંડક કે બજાય ગર્મી કી સી તકલીફ હોગી ઔર બદકારી સૈલાબ કી તરહ ફૈલ જાયેગી.

- જૂઠે કો સચ્ચા કહા જાયેગા ઔર સચ્ચે કો જુઠા. બદ દિયાનત કો અમાનતદાર ઔર અમાનતદાર કો બદ દિયાનત બતાયા જાયેગા.

-ગૈરોં સે રિશ્તા જોડા જાયેગા ઔર અપનોં સે રિશ્તા તોડા જાયેગા.

-હર કબીલે ઔર ગિરોહ કી સરબાહી ઉસકે મુનાફિકોં કે હાથ મે હોગી ઔર બાઝાર કી સરબરાહી ઉસકે બદકારોં કે હાથ મે હોગી.

-જો આદમી સહી માઅને મેં મોમિન હોગા વહ સમાજ મેં છોટી-છોટી ટુકડિયોં સે જયાદા બે ઈઝઝત (અપ્રતિષ્ઠિત) માના જાયેગા.

-મસ્જિદ કી મહેરાબેં સોને સે સજી હોગી લેકિન અન્દર સે ખાલી હોગી.

-મર્દ, મર્દો સે ઔર ઔરત, ઔરતો સે અપની ખ્વાહિશ (સમ્લૈંગિક સમ્બન્ધ) પૂરી કરેંગે.

-દુનિયા કે વીરાન ઈલાકે આબાદ હો જાયેગેં ઔર આબાદ વીરાન હો જાયેંગે.

-ગાને બજાને કા દૌર-દૌરા હોગા ઔર શરાબેં પી જાયેગી

-પુલિસવાલો કી ઝયાદા તઅદાદ (અધિકતા) હોગી.

-ઐબ (દોષ) નિકાલને વાલો, ચુગલી ખાને વાલો ઔર તાના દેનેવાલો કી ઝયાદા તઅદાદ (અધિકતા) હોગી.

-લોગ નમાઝોં કો છોડા કરેંગે ઔર અમાનતે બંર્બાદ હોંગી.

-સૂદખોરી આમ હોગી ઔર જૂઠ કો હલાલ કરાંર દે દિયા જાયેગા.

-લોગ ઈંસાન કી જાન કી કોઈ કીમત ન સમજેંગે ઔર ઉંચે ઉંચે તામીરાતી કામ (ભવન-નિર્માણ) કરેંગે.

-દીન (ધર્મ) કો દુનિયાં કે બદલે બેચ દેંગે.

-ઈંસાફ કમઝોર પડ જાયેગા ઔર ઝુલ્મ (અત્યાચાર) કા દૌર દૌરા હોગા.

-તલાકો કી કસરત હોગી ઔર નાગહાની (અચાનક) મૌતેં ઝયાદા (અધિક) હોગી.

-લોગ એક દૂસરે પર જુઠા ઈલ્ઝામ લગાયેંગે.

-કમીને લોગ સૈલાબ કી તરહ ઉમડ પડેંગે ઔર શરીફ લોગ સિમટ જાયેંગે.

-અમીર ઔર વઝીર જૂઠે હોંગે અમાનત વાલે કુઝુલ ખર્ચ હોંગે, કૌમી નુમાંઈદે ઝાલીમ (અત્યાચારી) હોંગે, ઔર કુર્આન કે કારી બદકાર હોંગે.

–લોગ જાનવરો કી ખાલો કા લિબાસ પહનેંગે ઔર ઉનકે દિલ મુર્દાર સે ઝયાદા (અધિક) બદબૂદાર હોંગે

–અમન કમ હો જાયેગા.

–માઁ અપની મલિકા કો જાનેગી (બેટી માઁ કે સાથ એસા સુલૂક કરેગી જૈસે મલિકા અપને નૌકરાની કે સાથ કરતી હૈ).

–જો લોગ નંગે પાંવ નંગે બદન ફિરતે થે વહ હૂકુમતોં કે નાઝિમ (પ્રબંધકર્તા) બન જાયેંગે

ઔરતે અપને ખાવિન્દ (પતિ) કે સાથ તિજારત (વ્યાપાર) મે શરીક હોગી.

–મર્દ ઔરતો કી શબાહત (મુખાકૃતિ) ઈખ્તિયાર કરેંગે ઔર ઔરતેં મર્દો કી નકકાલી કરેંગી

–અલ્લાહ કે બજાય દૂસરી ચીંજો કી કસમેં ખાઈ જાયેંગી.

–મુસલમાન ભી બગૈર કહે (જૂઠી) ગવાહી દેગા.

–દીન કા ઈલ્મ અલ્લાહ કી ખુશનૂદી કે બજાય કિસી ઔર મકસદ સે પઢા જાયેગા આખિરત કે કામોં સે ભી દુનિયા મકસૂદ હોગી.

–ઈંસાન અપને બાપ કી નાફરમાની કરેગા. માં કે સાથ સંગદિલી કા બર્તાવ કરેગા. દોસ્ત કો નુકસાન પહુંચાયેગા ઔર બીવી કી ફરમાબરદારી કરેગા.

ઝુલ્મ (અત્યાચાર) પર ઘમંડ કિયા જાયેગા.

–અદાલતી ફૈસલોં કી ખરીદ–ફરોખ્ત હોગી.

–કુર્આન કો મૌસીકી (સંગીત કલા) સમજ લિયા જાયેગા.

–આખિરી ઝમાને કે લોગ અપની ઉમ્મત કે પહલે લોગોં પર લાન–તાન કરેંગે.

–કલ્મ (યાની કલમ સે લિખી હુઈ તહરીરેં) ફૈલ જાયેંગી ઔર હક બાત છુપાઈ જાએગી.

–એક છોટા સા બચ્ચા બૂઢે કો સિર્ફ ઉસકે ગરીબ હોને કી વજહ સે તકલીફ દેગા (ધુત્કારેગા)

–એસે લોગ પૈદા હોંગે જો મુલાકાત કા આગાઝ હી (સલામ કે બજાએ) ગાલી ઔર લાનત સે કરેંગે.

–દીન કો ઉલટ દિયા યાની હરામ ચીજો કે નામ બદલ–બદલ કર ઉન્હેં હલાલ કરાર દિયા જાએગા.

(મિશ્કાત સફા ૪૫૮)

–અમાનતદારો કી કમી હોગી યહાં તક કિ યૂં કહા જાએગા કિ ફલા જગહ (સ્થાન) પર એક અમાનતદાર શખ્સ રહતા હૈ.

–એક એસે આદમી કી અકલમંદી, જિંદાદિલી ઔર બહાદુરી કી તારીફ કી જાએગી જીસકે દિલ મેં તિનકા બરાબર ઈમાન ન હોગા (બુખારી ૨–૧૫૦)

–કમ અકલ નાકાબિલ આદમી અવામ(જનતા) કે અહમ મામલાત મેં રાયઝની કરેંગે।

–લગભગ ચૌદહ સૌ સાલ પહેલે કહે હુએ અલ્ફાઝ આજ કિસ તરહ કરિશ્માઈ તૌર પર આજ કે હાલાત કી તસ્વીર ખીંચ રહે હૈ. સાફ હૈ કિ આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ ને યે બાંતે અલ્લાહ તઆલા કી વહય કી રોશની મે બયાન ફરમાઈ હૈ ઔર જબ અલ્લાહ તઆલા ને આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ કો વહય કે ઝરિયે આનેવાલે ઉન ફિતનો કા ઝિક્ર ફરમાયા તો યકીનન હી યે ભી બતાયા હોગા કિ ઉન ફિતનો કે બીચ રહનેવાલોં કો કયા અમલ કા ઢંગ અપનાના ચાહિયે ? હાલાંકિ જહાં આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ ને ઈસસે આગાહ (સચેત) કિયા હૈ વહાં એક મુસલમાન કે લિયે અમલ કા વોહ રાસ્તા ભી બતાયા હૈ જો એસે મૌકોં પર અપનાના ચાહિયે.

બહુત સી હદીસે જિન્હેં પઢકર યે મહસૂસ હોતા હૈ કિ આપ અપની દૂરઅન્દેશી સે હમારે આજ કે દૌર કે માહૌલ કો બાકાયદા દેખકર ઈર્શાદ ફરમા રહે હૈં .

ઈન્હી મેં સે એક હદીસ જિસે અગર કોઈ આદમી આજ સે પચ્ચીસ સાલ પહલે પઢતા તો ઈસકા ઠીક ઠીક મતબલ પૂરી તરહ સમજ મેં ન આતા . લેકિન આજ ઉસકી સચ્ચાઈ કો ખુલી આંખો સે દેખા જા સકતા હૈ . હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમર રઝિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ રિવાયત કરતે હૈ કિ આંહઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ

વસલ્લમ ને ઈર્શાદ ફરમાયા–

જબ તુમ દેખો કિ મક્કા મુકર્રમા કા પેટ ચીર કર નહરેં જૈસી ચીજે બના દી ગઈ હૈ ઔર મક્કા કી ઈમારતે પહાડો કી ચોટીયોં કે બરાબર ઉચીં હો ગઈ હૈ તો સમજ લો કિ મુઆમલા તુમ્હારે સર પર આ ગયા હૈ ઈસલીયે સંભલ કર રહો.

યે હદીસ સદિયોં સે હદીસ કી કિતાબોં મેં નકલ હોતી આ રહી હૈ લેકિન ઈસકો પઢનેવાલે યે બાત પૂરી તરહ સમજ નહીં સકતે કિ મક્કા મુકર્રમા કા પેટ ચીરને કા કયા મતબલ હૈ ઔર ઉસકા પેટ ચીર કર નહરોં જૈસી ચીજે કૈસે બના દી જાયેગી ? લેકિન આજ જિસ આદમી કોભી મક્કા મુકર્રમા કી ઝિયારત કા મૌકા મિલા હૈ વો દેખ સકતા હૈ કિ વહાં કિતને પહાડોં ઔર ચટટાનોં કે પેટ ચીર કર ઝમીન કે નીચે રાસ્તે ઔર સુરંગે બના દી ગઈ હૈ . આજ મક્કા શહર મેં સુરંગો કા કૈસા જાલ બિછા નઝર આતા હૈ ઔર ઉસમેં નહરોં કી તરહ સાફ સુથરી સડકો પર કિસ તરહ ટ્રેફિક ચલ રહા હૈ . ઉસકે અલાવા મક્કા મુકર્રમા કી ઈમારતેં ન સિર્ફ પહાડ કી ચોટિયોં કે બરાબર હો ગઈ હૈ બલ્કિ કુછ મકામાત પર ઉનસે ભીં ઉચી ચલી ગઈ હૈ . પ્યારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ ને યે બાત એક એસે માહૌલ મેં ઈર્શાદ ફરમાઈ થી જબ ન ઝમીન કે નીચે રાસ્તો

કા કોઈ તસવ્વુર થા ન યે સોચા જા સકતા થા કિ ઈંસાન કી બનાઈ હુઈ ઈમારતે પહાડ કી ચોટિયોં કે બરાબર બુલન્દ હો સકતી હૈ ઉસ માહૌલ મેં ઈતની મઝબૂતી કે સાથ ઈસ તરહ (પ્રકાર) કી બાતેં એક સચ્ચા પૈગમ્બર હી કેહ સકતા હૈ.

પ્યારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ ને જહાં ફિતનો કે ઝમાનો કે હાલાત કી પેશગી ખબર દી હૈ વહી કઈ તરહ કે ફિતનો કે બુરે અસરાત સે બચને કે લિયે વો બુનિયાદી હિદાયત ભી બયાન ફરમા દિયે કે અગર કોઈ આદમી ઉનકી પાબન્દી કર લે તો કમ સે કમ વો અપને આપકો ઉન બુરે અસરાત (પ્રભાવો) સે બચા સકતા હૈ ઔર અગર ઉન પર અમલ કરનેવાલો કી તાદાદ ધીરે ધીરે બઢતી જાએ તો યહી હિદાયત ઉન ફિતનો કા મજમૂઈ (સંગઠિત) ઈલાજ ભી સાબિત હો સકતા હૈ.

કુછ હદીસો સે યે ઈશારે મિલતે હૈ કિ મુસલમાનોં મેં કત્લ વ ગારતગિરી ઔર આપસી ખૂરેંજી કા ફિતના હકીકત મેં બદઅમલી ઔર આપસી ખૂરેંજી કૈ ફિતને કા ફલ હોતા હૈ યાની જબ મુસલમાનો મેં વો બદઅમલી ફૈલતી હૈ તો ઉસકા નતીજા મુસલમાનો કી આપસી ખાનાજંગી ઔર નાઈંસાફી કી સૂરત મેં નિકલતા હૈ ઉનકો ઉન બુરે અમલો કા ઈન્ફિરાદી અસર (વ્યક્તિગત પ્રભાવ) કેહ લીજીયે યા બુરે અમલો પર અલ્લાહ તઆલા કી ઓર સે.

સજા (કોળા). લેકિન હુઆ યેહી કિ જબ મુસલમાન અપની સોચ યા અમલ મે કુર્આન ઔર સુન્નત કે બતાયે હુયે રાસ્તે સે હટતે હૈ તો વો આપસ કી લડાઈયો મે મુલવ્વિસ હો જાતે હૈ. મુસલમાનોં કી પૂરી તારીખ ઈસ સૂરતે હાલ કી ગવાહી દેતી હૈ.

જબ મુસલમાનોં મે આપસી ખાનાજંગી કા ફિતના ખડા હો તો આંહઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ ને સબસે પહલી હિદાયત યે અતા ફરમાઈ કિ અગર મુસલમાનો કા કોઈ મુસ્લિમ સરબરાહ મૌજૂદ હો, ઉસકા ઈમાનદાર હોના ઝાહિર હો, ઔર દૂસરા ગિરોહ(પક્ષ) ઉસકે ખીલાફ ખુલી બગાવત કર રહા હો તો તુમ ઉસ સરબરાહ કા સાથ દો ઔર બાગી કે ફિતને કો ખત્મ કરને કી કોશિશ કરો. લેકિન અગર કોઈ મુસ્લિમ સરબરાહ મૌજૂદ ન હો યા ઉસકા ઈમાનદાર હોના ઝાહિર ન હો ઔર જો ગિરોહ (પક્ષ) આપસ મેં લડ રહે હૈ ઉનકે મુતાલ્લિક મેં યે તય કરના મુશ્કિલ હો કિ કૌન સચ્ચાઈ પર હૈ ઔર કૌન બેઈમાની પર ? તો ઈસ હાલત મે તુમ હર ગિરોહ (પક્ષ) સે અલગ થલગ હો જાઓ ઔર કિસી ગિરોહ કા સાથ ન દો . બુખારી ઔર મુસ્લિમ કી સહી હદીસ હૈ ; કુછ લોગ એસે હોંગે જો જહન્નમ કે દરવાજો કી તરફ દાવત દેંગે . (યાનિ ઉન કી દાવત એસી ગુમરાહી પર મબની (આધારિત)

હોગી જો જહન્નમ કી ઔર લે જાનેવાલી હૈ) જો આદમી ઉનકી દાવત કો કુબૂલ કરેગા વો ઉસે જહન્નમ મે ફેંક દેગે. (હદીસ કે રાવી કહતે હૈ) મૈંને કહા યા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહિ વસલ્લમ અગર મૈ વો ઝમાના પાઉ તો મેરે લિયે આપકા કયા હુકમ હૈ ? આપ સલ્લલ્લાહો અલૈહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા મુસલમાનો કી અક્સરિયત (બહુમત) ઔર ઉનકે ઈમામ (સરબરાહ) કે સાથ બંધે હુએ રહના, મૈંને અર્ઝ કિયા અગર મુસલમાનોં કી ન કોઈ અક્સરિયત (બહુમત) વાલી જમાઅત હો, ન ઈમામ તો ફિર મેં કયા કરૂં ? આપ સલ્લલ્લાહો અલૈહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા કિ ફિર એસે મે ઉન તમામ ફિર્કો, પાર્ટિયોં, ગિરોહોં સે બિલ્કુલ અલગ હો જાના.

ઈસ તરહ સૂરતે હાલ કો કુછ હદીસો મેં અંધે બહરે ફિતને સે તાબીર કિયા ગયા હૈ ઔર ઈસમેં ભી ખાસ તૌર પર જહાં આપસી ખૂન ખરાબે કી બુનિયાદ નસ્લી વ ઝબાની અસબીયત હો ઉસકી આંહઝરત સલ્લલ્લાહો અલૈહિ વસલ્લમ ને સખ્ત અલફાઝ મે મઝમ્મત (નિંદા) કી હૈ.

આપ સલ્લલ્લાહો અલૈહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા–

જો ગિરોહ બંધી (પક્ષપાત) કી દાવત દે વોહ હમમેં સે નહીં, જો ગિરોહ બંધી કી બુનિયાદ (આધાર) પર લડે વહ હમમેં સે નહીં, જો ગિરોહ બંધી (પક્ષપાત) કી હાલત મે મરે વો હમસે નહી (અબુ દાઉદ)

આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ ને ઈસ ગિરોહબંધી (પક્ષપાત) કા સહી મતબલ ભી સાફ સાફ બયાન ફરમાયા જીસકી આપને મઝમ્મત કી હૈ. આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ સે પૂછા ગયા કિ યા રસૂલુલ્લાહ ગિરોહબંધી (પક્ષપાત) કયા ચીજ હૈ ? આપ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા ગિરોહબંધી (પક્ષપાત) યે હૈ કિ તુમ નાહક કામ મેં અપની કૌમ કી મદદ કરો (અબુ દાઉદ)

એકબાર એક મુહાજિર ઔર એક અંસારી કે બીચ હાથાપાઈ હો ગઈ, મુહાજિર ને મદદ કે લિયે મુહાજરીન કો પુકારા ઔર અંસારી ને અંસારી કી દુહાઈ દી, આંહઝરત સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ કો પતા ચલા તો આપને ઉસ પર નારાઝગી કા ઈઝહાર કરતે હુયે ફરમાયા કિ યે જહાલત કે દૌર (મૂર્ખતા કે કાલ) જૈસી આવાઝ કંયો લગાતે હો. લોંગો ને ઝગડે કી વજહ બતાયા કિ એક મુહાજિર ને એક અંસારી કો લાત માર દી, આપ સલ્લલ્લાહો અલૈહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા, ઈન ગિરોહબંધી (પક્ષપાત) કે નારોં કો છોડ દો યે બદબૂદાર હૈ. (સહી બુખારી તફ્સીર સૂરઃ અલ મુનાફિકૂન)

ઔર એક રિવાયત મેં યે બઢોતરી હૈ કિ હર આદમી કો અપને ભાઈ કી મદદ કરની ચાહિયે, અગર વહ ઝાલિમ (અત્યાચારી) હો તો ઉસે ઝુલ્મ (અત્યાચાર) સે રોક કર ઔર અગર મઝલૂમ હો તો ઉસસે ઝુલ્મ દુર કરકે .

(ફતહુલ બારી–૮–૬૪૯)

મતબલ યે હૈ કિ જહાં ઝુલ્મ હો રહા હો વહાં ઝુલ્મ દૂર કરને કી કોશિશ કરો ઔર ઉસકે લીયે લોગોં કો દાવત દેને મેં કોઈ નુકસાન નહી લેકિન ઉસે એક નસ્લી ઔર ગિરોહી નારા બના કર ફિર્કાબંદી (પક્ષપાત) કા રાસ્તા બનાના મઝમ્મત કે કાબિલ હૈ ઔર જો અકલ ઉસે ફિર્કાબંદી (પક્ષપાત) કા રંગ દેતી હૈ વહ બદબૂદાર અકલ–સમજ હૈ . ઈસ તરહ પ્યારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ ને સાફ ફરમા દિયા કિ ઝુલ્મ યા ઈસાફ કિસી ખાસ કૌમ, નસ્લ યા ગિરોહ કી ખાસિયત નહીં હોતી હૈ, હર કૌમ યા નસ્લ મે ઝાલિમ ભી હોતે હૈ, મઝલૂમ ભી, જસ્ટિસ ભી હોતે હૈ ઔર જિદ્દી ભી, સચ્ચે ભી હોતે હૈ ઔર જૂઠે ભી. આવાઝ ઝુલ્મ કે ખિલાફ઼ ઉઠાઓ, કિસી ખાસ કૌમ યા નસ્લ કે ખિલાફ઼ નહીં, મદદ મઝલુમ કી કરો કિસી ખાસ નસ્લ યા કૌમ કે નામ સે નહીં ઝાલિમ ચાહે અપની નસ્લ કા હો ઉસકે ઝુલ્મ કી મઝમ્મત કરકે ઝુલ્મ કો રોકો ઔર મઝલૂમ ચાહે દૂસરી નસ્લ કા હો ઉસકી મદદ કરો લેકિન જહાં સચ યા જૂઠ, ઝુલ્મ ઔર ઈસાફ઼ કિ બુનિયાદ (આધાર) રંગ વ નસ્લ પર હો, ફિર્કાબંદી (પક્ષપાત) કા અંધા ઝંડા ઉઠા લિયા ગયા હો ઔર કિસી ભી ઔર સચ્ચાઈ ઝાહિર ન હો તો વહાં પ્યારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ ને સાફ઼ સાફ઼ હિદાયત યે દી હૈ કિ સભી ફરીકૈન (પક્ષો) સે અલગ

થલગ હો જાઓ યાની કિસી ફિર્કે (પક્ષ) કા સાથ ન દો

મુખ્તલિફ઼ હદીસોં સે આપ સલ્લલ્લાહો અલૈહિ વસલ્લમ ને યે હિદાયતે બડી તાકીદ કે સાથ દી હૈ– અપને ઘરોં કે ટાટ બન જાઓ (યાની બિના ઝરૂરત ઘર સે હી ન નિકલો) અપની કમાનેં તોડ દો, તાંતે કાટ દો ઔર ઘર મેં બૈઠ જાઓ . અપની ઝુબાન ઔર હાથ દોનોં કો સંભાલ કર રખો. એસે ફિતને મેં બૈઠા હુઆ આદમી ખડે હોનેવાલે સે બેહતર હોગા. ઔર ચલતા હુઆ આદમી ભાગતે હુયે સે બેહતર હોગા. જો આદમી એસે ફિતને કો (સિર્ફ તમાશે કે લિયે) ઝાંકકર ભી દેખના ચાહેગા ફિતના ઉસે ઉચક કર લે જાયેગા.

(જામઅ અલ ઉસૂલ ૯, ૧૦–૧૩)

કત્લ વ ગારતગરી કે ઈસ દૌર મેં (ફિતને સે અલગ હોકર) ઈબાદત મે મશગૂલ હો જાને કા સવાબ એસા હૈ જૈસે કોઈ આદમી (કુફ઼રિસ્તાનસે) હિજરત કર કે મુજસે આ મિલે. (સલ્લલ્લાહો, અલયહે વસલ્લમ)

આખીર મે અલ્લાહ તઆલા સે દુવા કરતે હૈ કિ અલ્લાહ તઆલા હમ સબકો એસે ફિત્નોકે દૌરમેં દીન કે સહી રાસ્તે પર ચલને કી તોફીક દે ઔર પ્યારે નબી સ.અ.વ. કી સહીહ સુન્નતો પર પાબંદી કે સાથ અમલ કરનેકી ભી તોફીક દે ઔર હમારે બડે છોટે સારે ગુનાહો કો અલ્લાહ તઆલા અપને રહેમો કરમ સે માફ઼ ફરમાએ આમીન.

વ આખીરો દઅવાના અનિલ હમદુલિલ્લાહે રબ્બીલ આલમીન. અસ્સલામો અલયકુમ વ રહમતુલ્લાહ.